केभ्यो ऽपि पुत्रेभ्यो दत्वा नरकमाप्नुयात्. ²Detached, not connected with; said by the commentators on *Pâṅini* of a grammatical element which stands part, as it were, of the other elements of the word, and therefore prevents the application of rules which would have to take place, if it were भक्त, i. e. if it were essentially connected with the other elements of the word; e. g. the *Kâśikâ* on सुट् VI. 1. 136.: पूर्वं धातुरुपसर्गेण युज्यत इति तत्र धातूपसर्गयोः कार्यमन्तरङ्गमिति पूर्वं सुट्क्रियते । पश्चादड्भ्यासौ । अभक्तश्च सुडित्युक्तम्; or *the same* on सुट् VI. 1. 135.: कात्पूर्वग्रहणं सुटो ऽभक्तत्वज्ञापनार्थम्; but *Kâtyâyana* differs in opinion on this point, for he says: अभक्ते स्वरे दोषः 'if सुट् were extraneous there would be a flaw in the application of Pâṅini's rule of accentuation VIII. 1. 28.'; or the latter *Vârtt.* applied to âgama तुक् VI. 1. 71., or to âgama मुक् VII. 2. 82. (*Patanjali*, however, refutes *Kâtyâyana* in this view.) — An अभक्त element is in these comm. therefore opposed as well to a grammatical element which is पूर्वान्त i. e. one added *after* what precedes, as to an element परादि i. e. one which is placed *before* what follows. As it is important to know, in the application of *Pâṅini*'s rules, whether an element is अभक्त or not, it will be expedient to convey the bearing of this term from the following explanation of *Patanj.* on a *Vârtt.* to I. 1. 47.: किं पुनरयं पूर्वान्तः । आहोस्वित्परादिः । आहोस्विदभक्तः । कथं वायं पूर्वान्तः स्यात्कथं वा परादिः कथं वाभक्तः । यद्यन्त इति वर्तते ततः पूर्वान्तः । अथादिरिति वर्तते ततः परादिः । अथोभयं निवृत्तं ततो ऽभक्तः । कश्चात्र विशेषः । अभक्ते दीर्घनलोपस्वरणत्वानुस्वारशीभावाः । यद्यभक्तो दीर्घत्वं न प्राप्नोति । कुण्डानि वनानि (cf. VII. 1. 72.) । नोपधायाः (VI. 4. 7.) । सर्वनामस्थाने चासंबुद्धाविति (VI. 4. 8.) दीर्घत्वं न प्राप्नोति ॥ दीर्घ ॥ नलोप । नलोपश्च न सिध्यति । अग्ने त्री ते वाजिना त्री षधस्था ता ता (cf. VI. 1. 70.) पिण्डानाम् । नलोपः प्रातिपदिकान्तस्येति (VIII. 2. 7.) नलोपो न प्राप्नोति ॥ नलोप ॥ स्वर । स्वरश्च न सिध्यति । सर्वाणि ज्योतींषि । सर्वस्य सुपीत्याद्युदात्तत्वं (VI. 1. 191) न प्राप्नोति ॥ स्वर ॥ णत्व । णत्वं च न सिध्यति । माषवापाणि व्रीहिवापाणि । पूर्वान्ते प्रातिपदिकान्तनकारस्येति सिद्धम् (VIII. 4. 11.) । परादौ विभक्तिनकारस्येति (VIII. 4. 11.) । अभक्ते नुमो (VIII. 4. 11.) ग्रहणं कर्तव्यम् । न कर्तव्यम् । क्रियत एतन्न्यास एव । प्रातिपदिकान्तनुम्विभक्तिषु चेति (VIII. 4. 11.) ॥ णत्व ॥ अनुस्वार । अनुस्वारश्च न सिध्यति । द्विषंतपः परंतपः । मो ऽनुस्वारो हलीत्यनुस्वारो (VIII. 3. 23.) न प्राप्नोति । मा भूदेवम् । नश्चापदान्तस्य झलीत्येवं भविष्यति (VIII. 3. 24.) । यस्तर्हि न झल्परः । वहंलिहो गौः । अभ्रंलिहो वायुः ॥ अनुस्वार ॥ शीभाव । शीभावश्च न सिध्यति । त्रपुणी जतुनी तुंबुरुणी । नपुंसकादुत्तरस्यौङः शीभावो (VII. 1. 19.) न प्राप्नोति &c. (i. e. the âgama नुम् is not अभक्त, for otherwise the quoted rules could not be applied; comp. also the term बहिरङ्ग). ³Not eaten; see also the other meanings of भक्त. E. अ neg. and भक्त.

II. Bahuvr. m. f. n. (-क्तः-क्ता-क्तम्) Without food; e. g. in *Suśruta*: मुहुर्मुहुर्नाम सभक्तमभक्तं वा यदौषधं मुहुर्मुहुरुपयुज्यते. E. अ priv. and भक्त.

अभक्तच्छन्दस् Tatpur. n. (-न्दः) Want of appetite; (भक्तमाहारः । तस्मिंश्छन्दो ऽभिलाष इत्यर्थः । न भक्तच्छन्दः । अभक्तच्छन्दः). E. अ neg. and भक्तच्छन्दस्.

अभक्तरुच् Tatpur. f. (-क्) Want of appetite; e. g. *Suśruta*: अभक्तरुग्गौरवसादयुक्तः कासेत् &c. E. अ neg. and भक्तरुच्.

अभक्ति Tatpur. f. (-क्तिः) ¹Want of devotion to, of attachment. ²Incredulity, unbelief. E. अ neg. and भक्ति.

अभक्तिमत् m. f. n. (-मान्-मती-मत्) ¹Undevoted, unattached. ²Unbelieving. E. अभक्ति, taddh. aff. मतुप्.

अभक्ष Tatpur. 1. m. (-क्षः) The not eating, fasting.

2. m. f. n. (-क्षः-क्षा-क्षम्) Fasting; e. g. in *Jaimini*'s *Sûtra*: अभक्षो वा कर्मभेदात्तस्मात्सर्वप्रधानत्वात् (*Śabara*: अभक्षः स्यात्प्रतिप्रस्थाता &c.); or in the *Âdiparv.* of the *Mahâbh.*: अभक्षा वायुभक्षाश्च फलाहारा दृढव्रताः । दुर्बला अपि विप्रा हि बलीयांसः स्वतेजा (where अभक्षाः and वायुभक्षाः seem to be a distinction without a difference). Comp. अब्भक्ष. E. अ neg. and भक्ष.

अभक्षण Tatpur. n. (-णम्) The not eating (any thing), fasting. E. अ neg. and भक्षण.

अभक्ष्य Tatpur. m. f. n. (-क्ष्यः-क्ष्या-क्ष्यम्) ¹Unfit to be eaten; e. g. in *Yâjnav.*: अभक्ष्येण द्विजं दूषयन्दण्ड्य उत्तमसाहसम् (*Mitâksh.*: मूत्रपुरीषादिना भक्षानर्हेणान्नपानादिमिश्रणेन द्रव्यरूपेण वा ब्राह्मणं दूषयित्वा &c.); or see the instance s. v. अपेय. ²What ought not to be eaten, prohibited for eating; e. g. *Patanjali* in the introd. to *Pâṅ.*: लोके तावत् । अभक्ष्यो ग्राम्यकुक्कुटः । अभक्ष्यो ग्राम्यसूकर इत्युच्यते । भक्ष्यं च नाम क्षुत्प्रतिघातार्थमुपादीयते शक्यं चानेन श्वमांसादिभिरपि क्षुत्प्रतिहन्तुम् । तत्र नियमः क्रियते । इदं भक्ष्यमिदमभक्ष्यमिति. — *Manu* treats of prohibited articles of food esp. in the fifth book, *Yâjnavalkya* in the first (v. 160 ff.); a list of such eatables may be found too in the *Sântiparvan* v. 1313 seqq. (comp. also *Mitramiśra*'s *Dharmaś.* Ms. E. I. H. 930. I. fol. 192 b. seqq.); on the penances inflicted for eating such food see *Manu* 11. 152 ff., *Yâjnav.* 3. 282., *Vishṅu-Dharmaś.* fol. 17 a., *Mit.* प्रा° fol. 91 b. ff., *Raghunand.* I. p. 317 ff. &c. &c. E. अ neg. and भक्ष्य.

अभक्ष्यभक्षण Tatpur. n. (-णम्) The eating of improper or prohibited food. E. अभक्ष्य and भक्षण.

अभक्ष्यभक्षिन् Tatpur. m. f. n. (-क्षी-क्षिणी-क्षि) Eating improper or prohibited food; e. g. in *Manu*: हिंस्रा भवन्ति क्रव्यादाः कृमयो ऽभक्ष्यभक्षिणः. E. अभक्ष्य and भक्षिन्.

अभक्ष्यभोक्तृ Tatpur. m. f. n. (-क्ता-क्त्री-क्तृ) Eating improper or prohibited food. E. अभक्ष्य and भोक्तृ.

अभग Bahuvr. m. f. n. (-गः-गा-गम्) Luckless, unfortunate (compare also the other meanings of भग). E. अ priv. and भग.

अभग्न Tatpur. m. f. n. (-ग्नः-ग्ना-ग्नम्) Unbroken; lit. and fig.; e. g. (fig. undefeated) in the *Bhaṭṭik.*: दातुः स्यातुर्द्विषां मूर्ध्नि यष्टुस्तर्पयितुः पितॄन् । युद्धाभग्नाविपन्नस्य किं दशास्यस्य शोचसि. E. अ neg. and भग्न.

अभग्नमान Bahuvr. m. f. n. (-नः-ना-नम्) With unbroken pride; e. g. in the *Hitop.*: यज्जीव्यते (ed. Seramp. यज्जीवति) क्षणमपि प्रथितं मनुष्यैर्विज्ञानविक्रमयशोभिरभग्नमानम् (thus ed. Seramp. and Bonn; *Johnson*: °रभज्यमानम्) । तन्नाम जीवितमिह प्रवदन्ति तज्ज्ञाः काको ऽपि जीवति चिराय बलिं च भुङ्क्ते. E. अभग्न and मान.

अभङ्गुर Tatpur. m. f. n. (-रः-रा-रम्) Unbroken, firm, solid; e. g. (of the soil) in *Suśruta*: अभङ्गुरां .... भूमिमौषधार्थं परीक्षेत; or (fig. 'of firm intellect') in the *Bhaṭṭik.*: सुमरो ऽभङ्गुरप्रज्ञो गृहीत्वा भासुरं धनुः । विदुरो जित्वरः प्राप लक्ष्मणो गत्वरान्कपीन्. E. अ neg. and भङ्गुर.